

národní
úložiště
šedé
literatury

Metodika JPSP pro již sčítající spolupracovníky

Česká společnost ornitologická
2008

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-375633>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 26.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Metodika JPSP pro již sčítající spolupracovníky

Schváleno poradním sborem JPSP 19.12.2008

Cílem JPSP je zhodnocení stavu a dlouhodobého vývoje avifauny České republiky na základě údajů od dobrovolných spolupracovníků. Klíčovým aspektem je sběr údajů o početnosti jednotlivých druhů z co největšího počtu lokalit v co nejdější řadě let za sebou.

Důraz je kladen na jednotný způsob zjišťování početnosti ptačích populací. Standardní metodika umožňuje porovnání výsledků mezi lokalitami a mezi jednotlivými roky. Práce ani náklady na cestovné nejsou spolupracovníkům hrazeny; celý program je založen na předpokladu, že spolupracovníky práce v terénu baví, a že tímto způsobem chtějí přispět k lepšímu poznání naší přírody.

Terénní metodika

Každý rok sčítáme na stejných 20 bodech jako v předchozích letech, přesně ve stejném pořadí.

Každý rok sčítáme dvakrát za sezónu. Termín je shodný s termínem sčítání v prvním roce ± 7 dnů. Současně první kontrolu provádíme od 20.4. do 15.5. a druhou od 20.5. do 15.6. (pokud nebylo před sčítáním v prvním roce dohodnuto s koordinátorem jinak).

Sčítáme ráno, nejlépe od 5 do 9 hodin. Čas začátku sčítání je shodný ze začátkem sčítání v prvním roce ± 30 min. Žádný bod nesčítáme dříve, než jsou čitelné záznamy v deníku, ani později než v 10 hodin.

Nesčítáme za špatného počasí, které ovlivňuje aktivitu ptáků (silný déšť, silný vítr, mráz). Mrholení nebo slabší přeháňky nejsou na překážku.

Při každé kontrole sčítáme na každém bodě po dobu přesně 5 minut. Měření času není třeba věnovat přehnanou pozornost na úkor zjišťování početnosti ptáků.

Na bodech zaznamenáváme veškeré viděné i slyšené ptáky, včetně těch, kteří se ozývají z velké dálky, nebo přiletí z bodů, kde již byli počítáni. (Pokud jsme ale v minulých letech sčítali jinak, např. zjevně totožné jedince jen na prvním bodě, budeme tak sčítat i nadále. Na stejném transektu se musí sčítat stále stejně!)

Při sčítání rozlišujeme, zda je konkrétní jedinec blíže nebo dále než 100 m od bodu. Tuto vzdálenost odhadujeme. V lese se do 100 m ozývají skoro všichni ptáci, z větších vzdáleností bývají občas slyšet hlavně drozdovití a šplhavci. (Pro transekty, které byly poprvé sčítány před rokem 2005 není rozlišování vzdáleností povinné, je ale nanejvýš žádoucí.)

Nezaznamenáváme žádné ptáky zjištěné během přesunu mezi body. Zajímavé druhy zjištěné mezi body můžeme zapsat do zvláštního pole u hlavičky sčítání, nesmíme je ale přičíst k žádnému z bodů.

Nepovinně můžeme během kontrol na transektech sčítat i savce. Metodika je však odlišná – zaznamenáváme všechny volně žijící savce po celou dobu pobytu na transektu, tj. i během přesunu mezi sčítacími body. Vyhledávání savců nevěnujeme zvláštní úsilí, zaznamenáváme jen savce, které „mimočodem“ spatříme. Výsledkem je počet jedinců jednotlivých druhů savců za celý transekt dohromady.

Výsledky sčítání ukládáme do webové databáze na adrese <http://jpsp.birds.cz> nebo do papírového nebo excelového formuláře, který na vyžádání zašle koordinátor.

Popis prostředí

Na každém bodě určíme zastoupení dvanácti typů prostředí na ploše do okruhu 100 m okolo bodu, vzdálenost odhadujeme. Zastoupení jednotlivých typů prostředí odhadujeme v %, součet na každém bodě musí dát 100%. Doba, po kterou se věnujeme popisu prostředí, se nesmí překrývat s dobou, po kterou počítáme ptáky. Při sčítání s sebou nosíme již existující popis (lze vytisknout přímo z databáze – viz přehled prostředí v menu Transekty) a kontrolujeme, zda se prostředí nezměnilo (nová fabrika místo zelené louky), případné změny zaznamenáme.

Popis polohy bodů

Přesnou polohu bodů zjistíme nejlépe pomocí GPS (používáme výhradně systém WGS 84). Máme-li tuto možnost, vkládáme do databáze souřadnice zjištěné přímo v terénu. Souřadnice je možné získat i přímým „naklikáním“ bodů do mapy na webu v menu Transekty.

Obnovení sčítání a nové transekty

Pokud se rozhodnete znovu zapojit do JPSP třeba i po několika letech, je žádoucí obnovit sčítání na stejném transektu (na přesně stejných bodech), na kterém jste sčítal/a v minulosti.

Pokud je potřeba z jakéhokoli důvodu vytýčit transekt nový, obraťte se na koordinátora a postupujte podle instrukcí pro nové spolupracovníky.